

**Hiszpański *kamishibai* –
poznaj „Familia Cebolleta”
w japońskim teatrze**

Justyna Oberman

**Scenariusz interdyscyplinarnego
projektu edukacyjnego do języka hiszpańskiego
dla II etapu edukacyjnego (klasy IV–VIII szkoły podstawowej)**

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Renata Rychlicka
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

Hiszpański *kamishibai* – poznaj „Familia Cebolleta” w japońskim teatrze

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator

Nauczyciel języka hiszpańskiego

2.2. Pozostali

- nauczyciel plastyki
- nauczyciel techniki
- nauczyciel języka polskiego

3. Ramy czasowe

Projekt trwa dwa miesiące, składa się z ośmiu zajęć projektowych, może być realizowany cały rok szkolny.

4. Cele projektu

4.1. Cele ogólne

- nabycie i rozwinięcie umiejętności językowych – rozumienia i tworzenia komunikatów w języku hiszpańskim,
- poznanie i rozwijanie słownictwa hiszpańskiego z tematu *poznaję innych (opis osób, ubioru i członków rodziny), poznaję świat hiszpańskojęzyczny,*
- nabycie wiedzy związanej z planowaniem storyboardu, opowiadania historii i tworzenia do nich ilustracji,
- nabycie i rozwinięcie kompetencji kluczowych w zakresie: rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, osobistych, społecznych, w zakresie uczenia się, w zakresie ekspresji kulturalnej.

4.2. Cele szczegółowe. Uczeń potrafi:

- zrozumieć i stworzyć samodzielnie w języku polskim i hiszpańskim opis człowieka, uwzględniając jego wygląd, ubiór i relacje rodzinne,
- zbudować z kartonu teatrzyk *kami* wraz z ilustracjami *shibai* oraz stworzyć dowolną historię inspirowaną komiksem *Familia Cebolleta*,
- brać odpowiedzialność za swoje działania tak indywidualne, jak i w parze,
- zorganizować i zaplanować swoją pracę przy wykorzystaniu storyboardu,
- rozwijać własną świadomość ekspresji kulturalnej.

4.2.1. Cele szczegółowe dla uczniów – cele w języku ucznia

- w parze podejmiesz działania, aby stworzyć teatrzyk *kamishibai* w projekcie *Hiszpański kamishibai – poznaj „Familia Cebolleta” w japońskim teatrze*,
- razem z innym uczniem stworzysz historię w formie ilustracji i opisu w języku polskim i hiszpańskim inspirowaną bohaterami poznanego komiksu,
- wymyślisz tytuł opowiadania,
- przygotujesz od 6 do 10 ilustracji,
- przedstawiś swój teatrzyk innym uczniom z Twojej szkoły.

5. Treści kształcenia

Scenariusz interdyscyplinarny *Hiszpański kamishibai – poznaj „Familia Cebolleta”* w japońskim teatrze łączy język hiszpański z treściami z innych przedmiotów, takich jak technika, plastyka i język polski. W treściach kształcenia w programie nauczania języka hiszpańskiego dla drugiego etapu edukacyjnego Aliny Konior i Justyny Oberman znajdziemy tematy związane z poznawaniem świata, w tym świata hiszpańskojęzycznego, do których odnosi się ten projekt.

5.1. Język hiszpański. Uczeń:

- poznaje i poszerza słownictwo związane z tematami: poznaje innych (opis wyglądu ciała i twarzy, opis ubioru, opis relacji rodzinnych) oraz poznaje świat hiszpańskojęzyczny, poznając rodzinę Cebolleta, hiszpańską serię komiksów Manuela Vázquez,
- rozumie sens krótkich i dłuższych wypowiedzi,
- tworzy tytuł historii,
- tworzy wypowiedzi według ustalonego planu, tłumacząc z polskiego na hiszpański,
- w parze z innym uczniem przedstawia po hiszpańsku stworzoną historię,
- utrwała użycie czasu Presente de Indicativo w opowiadaniu historii.

5.2. Plastyka. Uczeń:

- poznaje pojęcie *scenopis* i *storyboard* i wie, jak się je tworzy,
- tworzy własny *storyboard* – rysunkowy scenariusz ukazujący wszystkie sceny do historii inspirowanej historią *Familia Cebolleta*,
- przygotowuje od 6 do 10 ilustracji *shibai* w formacie A3 dowolną techniką plastyczną,
- wykonuje ilustracje z marginesem na ramkę teatryku,
- tworzy stronę tytułową.

5.3. Technika. Uczeń:

- wzorując się na szablonie, wykonuje teatryk *kami* z kartonu w wielkości mieszczącej ilustracje A3,
- poznaje techniki składania papieru i tworzenia konstrukcji z papieru.

5.4. Język polski. Uczeń:

- zapozna się z teatrem *kamishibai* – techniką czytania i prezentacji wywodzącą się z Japonii, formą teatru obrazkowego,
- przygotowuje karty z treścią słowną w języku polskim dopasowaną do kart z treścią obrazkową,
- zredaguje treść historii, dbając o poprawność językową,
- rozwinię umiejętność głośnego czytania w języku polskim.

6. Charakterystyka odbiorców

Projekt skierowany jest do uczniów klas czwartych II etapu edukacyjnego. Dedykowany jest uczniom, którzy języka hiszpańskiego uczą się jako pierwszego języka. Klasa czwarta jest etapem dużych zmian w organizacji nauki ucznia. Pojawiają się nowe przedmioty, nowi nauczyciele, zwiększa się czas spędzany w szkole oraz co najważniejsze zmienia się

również system oceniania. Ponadto jest to czas sprawdzenia jego samodzielności, musi poradzić sobie w kontaktach ze starszymi rówieśnikami oraz zaplanować czas na więcej sprawdzianów i kartkówek. Na zajęciach lekcyjnych pojawia się więcej prac domowych. Zajęcia z języka obcego wchodzą w fazę większej intensywności i coraz bardziej świadomego kształtowania kompetencji językowych ucznia. Dlatego tak ważne jest, aby przystosowanie się do nowych warunków na zajęciach języka obcego przebiegało łagodnie i w atmosferze wsparcia. W tym projekcie uczniowie czwartej klasy mają możliwość zrealizowania dużego, samodzielnego projektu, rozwijając przy tym swoje kompetencje. Będą tworzyć na zajęciach techniki teatrzyk, scenę – *kami*; na zajęciach plastyki – storyboard i ilustracje – *shibai*; na zajęciach języka polskiego – opis ilustracji po polsku; a na zajęciach języka hiszpańskiego – opis ilustracji po hiszpańsku.

6.1. Typ szkoły

Projekt interdyscyplinarny jest przeznaczony do realizacji w szkole podstawowej.

6.2. Wiek uczniów

Projekt interdyscyplinarny jest przeznaczony do realizacji przez uczniów w wieku od 10 do 11 lat.

6.3. Klasa

Projekt interdyscyplinarny jest przeznaczony do realizacji przez uczniów IV klasy szkoły podstawowej.

6.4. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Uczestnikami projektu są wszyscy uczniowie z klasy uczący się hiszpańskiego, również dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE). Jeśli klasa jest liczna i podzielona na dwie grupy językowe, wtedy dwie grupy językowe realizują projekt podzieleni, a na zajęciach z techniki, plastyki i języka polskiego uczestniczą całą klasą. Przez cały czas trwania projektu uczniowie pracują w grupach trzyosobowych (w przypadku licznej klasy mogą to być grupy czteroosobowe, a w przypadku mniej licznej – uczniowie mogą pracować w parach). Ważne jest jednak, aby podczas podziału na grupy nauczyciel koordynator monitorował podział klasy na grupy, może np. pogrupować uczniów względem chęci współpracy, ale również ich możliwości i wsparcia, jakiego mogą sobie nawzajem udzielić. Jeżeli w grupie są uczniowie ze SPE, z niepełnosprawnościami, czy specyficznymi problemami w uczeniu się, należy dostosować do nich pracę projektową. Nauczyciel powinien wydłużyć czas ich pracy, zmieniać formy aktywności podczas pracy projektowej, może również dzielić materiał na mniejsze partie lub zmniejszyć liczbę zadań do wykonania. Nauczyciel musi pamiętać, że rozwijanie różnych kompetencji powinno odbywać się na miarę możliwości i potrzeb ucznia. Takie działania nauczyciela pokazują wsparcie osobistego potencjału ucznia ze SPE oraz pomagają mu rozwijać nowe umiejętności. Nauczyciel czuwa także nad tym, aby uczestnicy posiadający większe zdolności swoim wsparciem i pomocą wspierali uczniów z trudnościami.

6.5. Inne cechy odbiorców

Odbiorcami projektu są uczniowie, którzy wchodzą dopiero na ścieżkę samodzielności. Nauczyciel koordynator musi zdawać sobie sprawę, że czwartoklasista uczy się podejmowania zadań w zgodzie z własną wolą oraz zrozumieniem i akceptacją celu.

Ta ścieżka jest często ścieżką ciągłych pytań i błędzenia. Natomiast udział w takim projekcie jest formą kształtowania koncentracji i uwagi ucznia oraz rozwija jego pamięć. Uczeń wkracza w świat budowania umiejętności i kompetencji – należy dać mu w tym wolność przeżyć, doświadczeń i pozwolić uczestniczyć całym sobą. W taki sposób końcowa prezentacja teatrzyków buduje pewność siebie i podniesie samoocenę wszystkich uczestników.

7. Formy i metody realizacji projektu

Proponowany scenariusz jest realizowany metodą projektu oraz metodą dramy (teatrzyk obrazkowy *kamishibai*). Metoda projektu jest bardzo szeroka i pozwala rozwiązać konkretne problemy i zadania, bazując na wiedzy, umiejętności i rozwijaniu kompetencji społecznych i personalnych. W przedstawionym projekcie różne treści z różnych przedmiotów wzajemnie się warunkują i uzupełniają oraz są adekwatne do wieku, możliwości poznawczych oraz dojrzałości emocjonalnej i społecznej uczestników. Każde zajęcia projektowe zaplanowane są na jedną lub dwie godziny lekcyjne z możliwością przedłużenia np. zajęć plastycznych, jeśli uczniowie potrzebują więcej czasu na realizację ilustracji do teatrzyku.

Główną formą pracy będzie praca w parach, uwarunkowane jest to wiekiem uczestników oraz zachęceniem do budowania więzi między uczniami i rozbudzaniem kompetencji kluczowych, np. społecznych.

Projekt jest możliwy do realizacji w trybie zdalnym pod warunkiem samodzielnej pracy uczestników. Nauczyciel może udostępniać uczniom materiały online oraz stworzyć wirtualną tablicę, na której będą wspólnie zamieszczane wszystkie zadania, również kontrakt projektu, storyboardy i historie wraz z ilustracjami. Teatrzyk może mieć wtedy mniejszy format, np. A4 lub A5. Uczniowie mogą spotykać się na zajęciach poprzez platformy do spotkań online.

W projekcie mają zastosowanie również inne metody:

- metoda komunikacyjna: język hiszpański wykorzystywany jako język komunikacji podczas realizacji projektu;
- podejście AICLE (od hiszp. *Aprendizaje Integrado de Contenidos y Lenguas Extranjeras*): język hiszpański wykorzystywany jest do nauczania innych treści przedmiotowych, w projekcie uczeń wyszukuje i przetwarza potrzebne do projektu informacje w źródłach hiszpańskojęzycznych, które prowadzą do realizacji przyrostu wiedzy językowej;
- metoda gramatyczno-tłumaczeniowa;
- metody informacyjne: pogadanka, rozmowa kierowana, dyskusja, opis;
- metody aktywizujące: mapa myśli, burza mózgów;
- metoda LDL (od niem. *lernen durch lehren* – uczenie przez nauczanie): uczniowie pomagają sobie, uczą się od siebie wzajemnie, a nauczyciel kieruje tak pracą grupy projektowej, aby uczniowie szukali pomocy u siebie nawzajem;
- metoda dramy: rozbudza kreatywność uczniów w procesie tworzenia dialogów, odgrywania ról, rozwija umiejętność doboru zdań, konstruowania wypowiedzi, przedstawienia logicznego toku rozumowania, uczeń nabywa umiejętność współpracy w mniejszej lub większej grupie, gdzie uczniowie wspólnie dochodzą do porozumienia w kwestii ostatecznego kształtu sceny, ilustracji czy dialogu;
- metoda *kamishibai*.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

Nauczyciel koordynator przed rozpoczęciem zajęć projektowych z uczniami organizuje spotkanie z nauczycielem plastyki, techniki i języka polskiego uczących w danej klasie, by zaprosić ich do współpracy. Przedstawia cele i założenia projektu, umawia się na realizację konkretnych działań projektowych na ich lekcjach przedmiotowych. Nauczyciele biorący udział w projekcie mają możliwość dopasowania do swoich potrzeb kolejności zajęć projektowych, dlatego też podana poniżej kolejność może być przykładowa. Jedynym niezmiennym elementem powinny być pierwsze zajęcia, które wprowadzają klasę w projekt i rozwijają umiejętności językowe z języka hiszpańskiego. Nauczyciele biorący udział korzystają na swoich zajęciach z kart pracy dołączonych do scenariusza.

8.1. Zajęcia nr 1 (jedna godzina lekcyjna). Zainicjowanie projektu, ustalenie wspólnego kontraktu

Projekt *Hiszpański kamishibai – poznaj „Familia Cebolleta” w japońskim teatrze* przeznaczony jest do realizacji w ramach zajęć lekcyjnych. Może być również realizowany na zajęciach dodatkowych, po uprzednim ustaleniu z grupą klasową terminu, który powinien być dopasowany do potrzeb wszystkich uczniów. (Realizacja projektu na zajęciach dodatkowych wymaga zaplanowania również dodatkowych zajęć z techniki, plastyki oraz języka polskiego.)

Jego głównym celem jest nabycie i rozwinięcie umiejętności językowych związanych z rozumieniem i tworzeniem komunikatów w języku hiszpańskim. Uczniowie na pierwszych zajęciach zapoznają się z tytułem projektu oraz zakresem tematycznym. Nauczyciel zapisuje na tablicy słowo *proyecto*, tłumaczy uczniom, czym jest projekt i na czym będzie polegał ich udział w projekcie. Następnie zapisuje słowa klucze *familia, historia, aspecto físico, carácter, cómic, teatro, dibujos*, rysując strzałki do słowa *proyecto*. Pyta uczniów po hiszpańsku, czy chcą wziąć udział w takim projekcie. Zaznacza, że bardzo ważna jest ich odpowiedzialność za powierzone im zadania i ustalenie wspólnych zasad dla wszystkich uczestników. W taki sposób nauczyciel buduje na początku integrację zespołu. Uczniowie podczas burzy mózgów zastanawiają się, jak należy podchodzić do obowiązków podczas realizacji projektu, a nauczyciel umiejętnie podsumowuje te propozycje, zapisując pomysły po polsku i po hiszpańsku na tablicy.

Następnie uczniowie wspólnie zapisują zasady kontraktu projektu na dużym arkuszu papieru i podpisują go, obrysowując swoją dłoń i składając podpis na narysowanej dłoni (przykładowe zasady kontraktu dla uczniów w punkcie 9.). Nauczyciel podsumowuje pierwsze zajęcia projektowe i wykonuje kilka zdjęć dokumentujących spotkanie.

8.2. Zajęcia nr 2 (jedna godzina lekcyjna). Poznanie celów projektu, zapoznanie się z zakresem tematyczny projektu

Na drugich zajęciach projektowych nauczyciel koordynujący rozpoczyna lekcję od pokazania dużego zdjęcia obrazującego *La Familia Cebolleta* Manuela Vázqueza. Opowiada uczniom o słynnej serii hiszpańskich komików z lat pięćdziesiątych. Zadaje pytania: *¿Quién está en la foto? ¿Cuántas personas hay? ¿Cómo son? ¿Hay alguna relación entre ellos?* Nauczyciel rozdaje uczniom kartę pracy, na której realizują zadania, poznając członków rodziny i główne postaci komiksu. Może przygotować kolejne zdjęcia

z komiksu przedstawiające jego bohaterów, aby ułatwić uczniom ich identyfikację. Podczas rozwiązywania karty pracy nauczyciel naprowadza uczniów na zagadnienia związane ze szczegółowym opisem wyglądu (*es moreno, rubio, calvo, pelirrojo, lleva barba, bigote, gafas, tiene los ojos oscuros, claros, tiene la nariz recta, tiene la cara alargada etc.*), tego co mają na sobie (*lleva..., va vestido de, lleva puesto...*) oraz ich pokrewieństwa (*miembros de familia*). Sprawdza, w jaki sposób uczniowie zbudowali mapę mentalną. Następnie nauczyciel zapoznaje uczniów z fragmentem komiksu, wyświetlając je na ekranie rzutnika, aby zobaczyli, jak wygląda schemat takiego opowiadania. Nauczyciel może poprosić wybranych uczniów, aby przeczytali na głos w języku hiszpańskim część historii.

Prowadzący dzieli uczniów na trzyosobowe zespoły, w których będą pracować w trakcie całego projektu. Nauczyciel przygotowuje odpowiednią liczbę małych karteczek z przymiotnikami (każdy przymiotnik ma się pojawić trzy razy), uczniowie losują karteczkę i szukają innych uczestników, którzy mają taki sam przymiotnik. Następnie formują grupy. Nauczyciel koordynator czuwa nad podziałem uczniów na grupy, a w przypadku konfliktu lub niechęci innych, modyfikuje podział.

Zapoznaje uczniów z celami projektu. Prosi, aby zastanowili się, jaką rolę mogą pełnić w grupie i czym chcieliby się zająć. Uczniowie mogą wybrać lidera grupy, edytora tekstu, który będzie czuwał nad poprawnością językową czy głównego plastyka grupy.

Koordynator informuje, że kolejne zajęcia projektowe będą realizowali na zajęciach plastyki. Nauczyciel podsumowuje drugie zajęcia.

8.3. Zajęcia nr 3 (dwie godziny lekcyjne). Redagowanie storyboardu, stworzenie ilustracji do teatryku, ponumerowanie kart według wzoru

Trzecie zajęcia projektowe uczniowie realizują na zajęciach plastyki. Nauczyciel koordynator rozpoczyna zajęcia od napisania na tablicy pytania *¿Cómo crear una historieta con dibujos?* Uczniowie zastanawiają się w grupach, od czego trzeba zacząć i co należy zrobić, aby stworzyć taką historię. Nauczyciel zapisuje pomysły w języku hiszpańskim na tablicy, podpowiadając uczniom, że w pierwszej kolejności musi pojawić się pomysł, potem potrzebny jest scenopis, następnie powstają *dibujos*, ale aby je stworzyć, potrzebny jest rozrysowany storyboard, ukazujący wszystkie sceny, które znajdą się w wymyślonej historii. Nauczyciel przez całe zajęcia stara się rozmawiać z uczniami w języku hiszpańskim, aby realizować cel rozwijania kompetencji językowych.

Nauczyciel rozdaje karty pracy storyboard i informuje, co musi się znaleźć w takiej historii:

- wykorzystanie w historii jednego lub kilku bohaterów rodziny Cebolleta,
- jeden szczegółowy opis wyglądu wybranego bohatera,
- opis historii przy użyciu czasu Presente de Indicativo.

Uczniowie w swoich grupach w formie burzy mózgów wymyślają historię i poszczególne ilustracje. Przechodzą do rozrysowywania storyboardów. Nauczyciel koordynator z nauczycielem plastyki sprawdzają przebieg prac i w razie potrzeby pomagają. Uczniowie planują wygląd strony tytułowej, dzielą się zadaniami (decydują, kto narysuje którą ilustrację i co na nich będzie). Po wykonaniu tego zadania uczniowie przechodzą do tworzenia ilustracji według własnego storyboardu – na kartkach A3 dowolną techniką plastyczną. Nauczyciel plastyki może zaproponować różnorodne formy stworzenia ilustracji.

Po skończonej pracy uczniowie zapoznają się z zasadami numerowania teatrzyku *kamishibai* (informacja na karcie pracy ze storyboardem). W razie nieukończenia zadania, można pozwolić uczniom na dokończenie prac plastycznych w domu lub na kolejnych zajęciach z plastyki. Warunkiem będzie jednak rozrysowanie storyboardu i dokończenie go, aby uczeń posiadał plan ilustracji.

Prowadzący podsumowują trzecie zajęcia. Na koniec nauczyciel koordynator prosi uczniów, aby na kolejne zajęcia przynieśli duże, niezniszczone kartony oraz klej do budowy teatrzyku.

8.4. Zajęcia nr 4 (jedna godzina lekcyjna). Stworzenie kartonowego teatrzyku *kami*

Czwarte zajęcia projektowe uczniowie realizują na zajęciach techniki. Nauczyciel koordynator jest obecny na zajęciach z techniki, aby motywować uczniów do używania hiszpańskiego jako języka komunikacji podczas realizacji projektu. Pomaga i tłumaczy wybrane zagadnienia uczniom w języku hiszpańskim. Nauczyciele wspólnie w języku polskim i hiszpańskim zapoznają dzieci z informacją na temat wyglądu teatrzyku, jego części oraz sposobu wykonania.

Kamishibai to technika czytania i prezentacji, inaczej teatrzyk obrazkowy. Składa się ze sceny i kart narracyjnych z treścią po jednej stronie i rysunkiem po drugiej. Scena najczęściej jest prostokątna, trochę większa od kart, aby miały one oprawę w formie ozdobnej ramki do prezentacji, otwierana na dwie strony, aby mogła samodzielnie stać. Ma formę ramy – od góry lub z boku włożone są karty narracyjne, a w trakcie prezentacji uczniowie wyciągają po kolei po jednej karcie i czytają tekst historii w języku polskim i hiszpańskim. Karty narracyjne są również prostokątne, w projekcie zaproponowano format A3, z jednej strony przedstawiają rysunek wykonany przez grupę uczniów, z drugiej tekst wymyślonej historii. Karty narracyjne mają posiadać margines dookoła strony. Numerowanie kart opisane jest przy karcie pracy Storyboard.

Nauczyciele zapoznają uczniów z szablonem sceny (przed zajęciami przygotowują szablon i instrukcję tworzenia teatrzyku. Mogą skorzystać ze strony [KamishibaiDoPobrania](#), która udostępnia nieodpłatnie szablony i instrukcję do samodzielnego stworzenia teatrzyku).

Uczniowie pracują w swoich grupach, tworząc teatrzyk z kartonu według pokazanego szablonu. Nauczyciele w razie potrzeby pomagają uczniom, którzy mają trudności z wykonaniem pracy do końca. Na koniec uczniowie mogą swoją pracę ozdobić lub pomalować. Na tych zajęciach wszystkie grupy powinny dokończyć pracę.

Nauczyciel koordynator podsumowuje czwarte zajęcia i robi pamiątkowe zdjęcia z przebiegu projektu.

8.5. Zajęcia nr 5 (jedna lub dwie godziny lekcyjne). Opisywanie kart *shibai* – tworzenie historii w języku polskim

Piąte zajęcia przeprowadzane są na zajęciach języka polskiego. Nauczyciel koordynator i nauczyciel języka polskiego zapoznają uczniów po polsku i po hiszpańsku z teatrem *kamishibai* – techniką czytania i prezentacji wywodzącą się z Japonii, która jest formą teatru obrazkowego. Opowiada, jak dotychczasowe działania, które zrealizowali, będą

się łączyć w historię. Grupy uczniów korzystają ze stworzonych przez siebie ilustracji do teatrzyku i mają za zadanie zapisać treść słowną historii w języku polskim – jej dialogi i opis w języku polskim – na początku na brudno, a następnie powinni nanieść odpowiednio na tył kartki z ilustracją (należy go podzielić na dwie części poziome lub pionowe, pamiętając, że grupa ma również za zadanie przetłumaczyć historię na język hiszpański i zapisać ją na odwrocie kart ilustracyjnych). Nauczyciel języka polskiego pomaga uczniom w tworzeniu wypowiedzi zgodnej z zasadami języka polskiego, gdyż jednym z celów projektu jest również dbałość o poprawność rodzimego języka. Nauczyciel języka hiszpańskiego sprawdza historie napisane przez grupy, zadaje pytania w języku hiszpańskim do zapisanych opowieści: jak nazywa się bohater, jak wygląda, co robi, co mówi itp., aby zmotywować uczniów do używania języka hiszpańskiego również podczas zajęć z języka polskiego. Nauczyciel języka polskiego czuwa nad poprawnością, pomaga uczniom, którzy mają trudności, sprawdza brudnopis uczniów.

Jeżeli w klasie są uczniowie ze SPE należy dostosować do nich zadanie projektowe. Uczniowie mający problemy w tworzeniu dłuższych wypowiedzi mogą skorzystać z pomocy nauczyciela, ten powinien przygotować np.: zgromadzone słownictwo, rozsypankę zdaniową, przykład dialogu między bohaterami historii czy tekst z lukami do uzupełnienia. Taki uczeń może również liczyć na pomoc koleżeńską w swojej grupie, np.: może wymyślać historię, którą inny uczeń zapisze. W taki sposób uczniowie uczą się współpracy i radzenia sobie z sytuacjami problemowymi.

Po wykonaniu zadania grupy uczniów przedstawiają nauczycielom swoje historie, głośno je czytając (każdy z członków grupy ma za zadanie przeczytać część wymyślonej historii, którą samodzielnie wybierają).

Nauczyciele podsumowują zajęcia.

8.6. Zajęcia nr 6 (jedna godzina lekcyjna). Opisywanie kart *shibai* – tworzenie historii w języku hiszpańskim oraz tworzenie tytułów historii

Zajęcia szóste odbywają się na zajęciach języka hiszpańskiego. Nauczyciel na początku zajęć przypomina i utrwala z uczniami wiadomości na temat czasu *Presente de Indicativo* – zasady tworzenia, końcówki osobowe, odmianę czasowników zwrotnych z zaimkiem *se* i odmianę czasowników nieregularnych *ser* i *tener*. Nauczyciel prosi uczniów, aby na podstawie historii stworzonych na zajęciach języka polskiego wypisali wszystkie czasowniki, które się tam znalazły i przetłumaczyli je na język hiszpański. Uczniowie mogą korzystać ze swoich materiałów do nauki języka hiszpańskiego jak również ze słowników. Po wykonaniu zadania nauczyciel sprawdza poprawność tłumaczeń w każdej grupie.

Następnie uczniowie przystępują do zadania głównego – przetłumaczenia swoich opowiadań na język hiszpański. Nauczyciel wyjaśnia, że tłumaczenie nie zawsze jest wierne, czasami trzeba je trochę zmodyfikować, aby było poprawne. W tym celu grupy pracują metodą gramatyczno-tłumaczeniową, korzystając z materiałów do tłumaczenia (słowniki papierowe, słowniki online, podręczniki gramatyczne, uzupełniona karta pracy z mapą mentalną, która służy do przypomnienia uczniom obowiązującego słownictwa). Nauczyciel sprawdza przebieg pracy. Uczniowie, którzy będą mieli trudności z wykonaniem zadania mogą uzyskać pomoc od innych.

Uczestnicy projektu tworzą najpierw zapis w brudnopisie. Wymyślają również tytuł historii, który może być zapisany na stronie tytułowej w języku hiszpańskim i w języku polskim. Po zakończeniu zadania nauczyciel prosi uczniów, aby zamienili się z inną grupą brudnopisami i sprawdzili poprawność i zrozumiałość historii stworzonej przez kolegów. Nauczyciel sprawdza wszystkie brudnopisy pod względem poprawności leksykalno-gramatycznej. Po wykonaniu tego zadania, grupa zapisuje wersję hiszpańską na odwrocie swoich ilustracji.

Nauczyciel wykonuje pamiątkowe zdjęcia dokumentujące przebieg projektu i podsumowuje zajęcia. Prowadzący zadaje uczniom pracę domową. Uczniowie mają podzielić się kartami i utrwalać w domu naukę głośnego czytania historii w języku polskim i hiszpańskim.

8.7. Zajęcia nr 7 (jedna godzina lekcyjna). Prezentowanie swoich teatrzyków po hiszpańsku kolegom z klas hiszpańskojęzycznych

Zajęcia siódme to czas prezentacji swoich prac innym klasom, które uczą się języka hiszpańskiego w szkole

- **Komentarz:** jeśli w szkole nie ma takiej grupy uczniów, to nauczyciel może poszukać jakiejś innej klasy z językiem hiszpańskim w swoim mieście lub poza nim i umówić się na spotkanie z taką klasą w formie zdalnej – prezentację teatrzyku online w czasie rzeczywistym. Może również nagrać prezentację w formie video i udostępnić szerszej publiczności poprzez stronę szkoły, aby dotrzeć do innych odbiorców; w takim przypadku należy pamiętać o tym, że rodzice i uczniowie muszą wyrazić zgodę na taką aktywność i udostępnienie wizerunku ucznia. Jeśli koordynator dotrzymał wszystkich wymogów formalnych, nagrywa prezentację teatrzyku każdej grupy. Nauczyciel może samodzielnie poszukać innego odbiorcy projektu i nawiązać współpracę z inną szkołą w swoim mieście lub w innym miejscu w Polsce a nawet Hiszpanii. Ważne, aby uczniowie dostali informację zwrotną.

Uczniowie przychodzą tego dnia ubrani na galowo. Ustalają kolejność prezentacji. Nauczyciel koordynator otwiera spotkanie, mówiąc, że widzowie mogą obserwować efekty końcowe projektu *Hiszpański kamishibai – poznaj „Familia Cebolleta” w japońskim teatrze*. W parach przedstawiają swoje opowiadania innym uczniom.

Pod koniec nauczyciel podsumowuje spotkanie siódme.

8.8. Zajęcia nr 8 (jedna lub dwie godziny lekcyjne). Prezentacja teatrzyków na forum szkoły w języku polskim i hiszpańskim

Ostatnie zajęcia projektowe zostały zaplanowane jako pokaz wszystkich teatrzyków na forum podczas szkolnego święta (np. Dnia Dziecka, Święta Szkoły, Dnia Kultury Japońskiej, Dnia Promującego Czytanie, Dnia Hiszpańskiego). Pokaz teatrzyków można zorganizować w formie wystawy, wtedy każda grupa uczniów stałaby przy swoim stanowisku z teatrzykiem i go pokazywała. Możliwe jest również zaprezentowanie ich szerszej publiczności w języku polskim i hiszpańskim, lub już tylko w języku polskim, ponieważ zajęcia projektowe skupiały się na rozwijaniu umiejętności językowych z języka hiszpańskiego. Takie spotkanie powinno zostać przeprowadzone w obecności wszystkich nauczycieli zaangażowanych w projekt. Nauczyciel koordynator przedstawia krótko ich rolę i zakres prac w projekcie. Nauczyciel koordynator podsumowuje projekt i ostatnie zajęcia. Wręcza uczniom pamiątkowe dyplomy.

9. Ewaluacja

Ewaluacja projektu ma miejsce na każdym jego etapie oraz szerzej po zakończeniu projektu. Ma dwie formy, ewaluacja w trakcie trwania projektu oraz końcowa. W trakcie realizacji poszczególnych zajęć projektowych nauczyciel sprawdza wykonanie zadań, w formie krótkiej rozmowy z uczniami nauczyciel uzupełnia klasowy storyboard w konwencji projektu, aby monitorować realizację celów przez grupę na każdym etapie projektu. Nauczyciel w widocznym miejscu w klasie, np. na tablicy informacyjnej, umieszcza osiem białych kartek A4, na każdej z nich zapisuje *scena II – zajęcia nr 1, scena II – zajęcia nr 2* itd. aż do ostatnich, ósmych. W trakcie realizacji zajęć lub bezpośrednio po ich zakończeniu nauczyciel zaznacza lub zapisuje jak tego dnia pracowały poszczególne grupy, może wystawić pozytywny znaczek, dać symbol *ME GUSTA* lub krótki komentarz. Projektowy storyboard jest jawny i pomaga grupom orientować się w projekcie i jego realizacji.

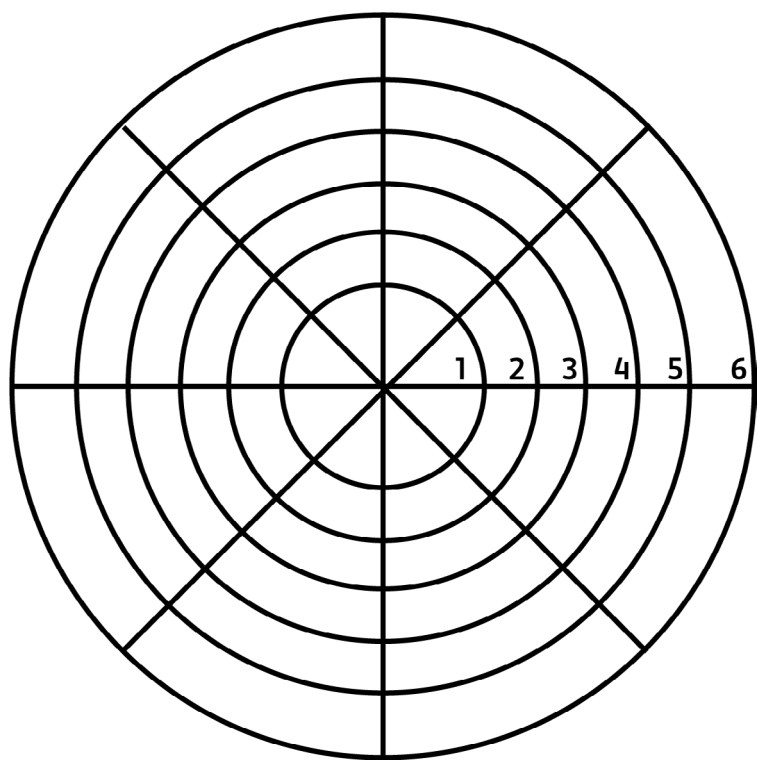
Ewaluacja końcowa jest złożona z dwóch części. Pierwszą nauczyciel przeprowadza wspólnie z uczestnikami projektu, np. na godzinie wychowawczej u wychowawcy klasy. Nauczyciel koordynator oraz uczestnicy wspólnie podsumowują projekt w formie rozmowy. Nauczyciel nawiązuje do kontraktu podpisanego wspólnie z uczniami, zadaje im pytania, czy przestrzegali podpisanych zasad. Następnie uczniowie wypełniają ankietę ewaluacyjną (w załączeniu do scenariusza), kolorując odpowiednie pola na skali od 1 do 6. W projekcie załączono również czyste koło ewaluacji, aby każdy nauczyciel mógł stworzyć alternatywną, własną ankietę dla ucznia.

Na koniec wszyscy uczniowie robią wspólne zdjęcie.

Druga część ewaluacji dotyczy samych nauczycieli biorących udział w projekcie. Nauczyciel koordynator proponuje spotkanie po godzinach pracy nauczycieli, inicjuje rozmowę na temat projektu, zbiera uwagi, wspólnie uzupełniają ankietę ewaluacyjną dla nauczyciela, która pozostaje w konwencji teatryku *kamishibai*. Koordynator rozdaje innym nauczycielom czyste kartki A5 lub A4, sam na kartkach A4 ma wypisane pytania dotyczące projektu, które będzie przedstawiał pojedynczo innym nauczycielom. Ci zapisują na swoich kartkach krótką odpowiedź i numer pytania. Po odczytaniu wszystkich wraca do początkowych pytań – tym razem nauczyciele pokazują swoje odpowiedzi i mogą je uzasadnić i dodać komentarz. Celem tej ewaluacji jest ustalenie wspólnie z innymi nauczycielami, czy dany projekt osiągnął założone cele, jaka jest jego wartość i jakie rezultaty.

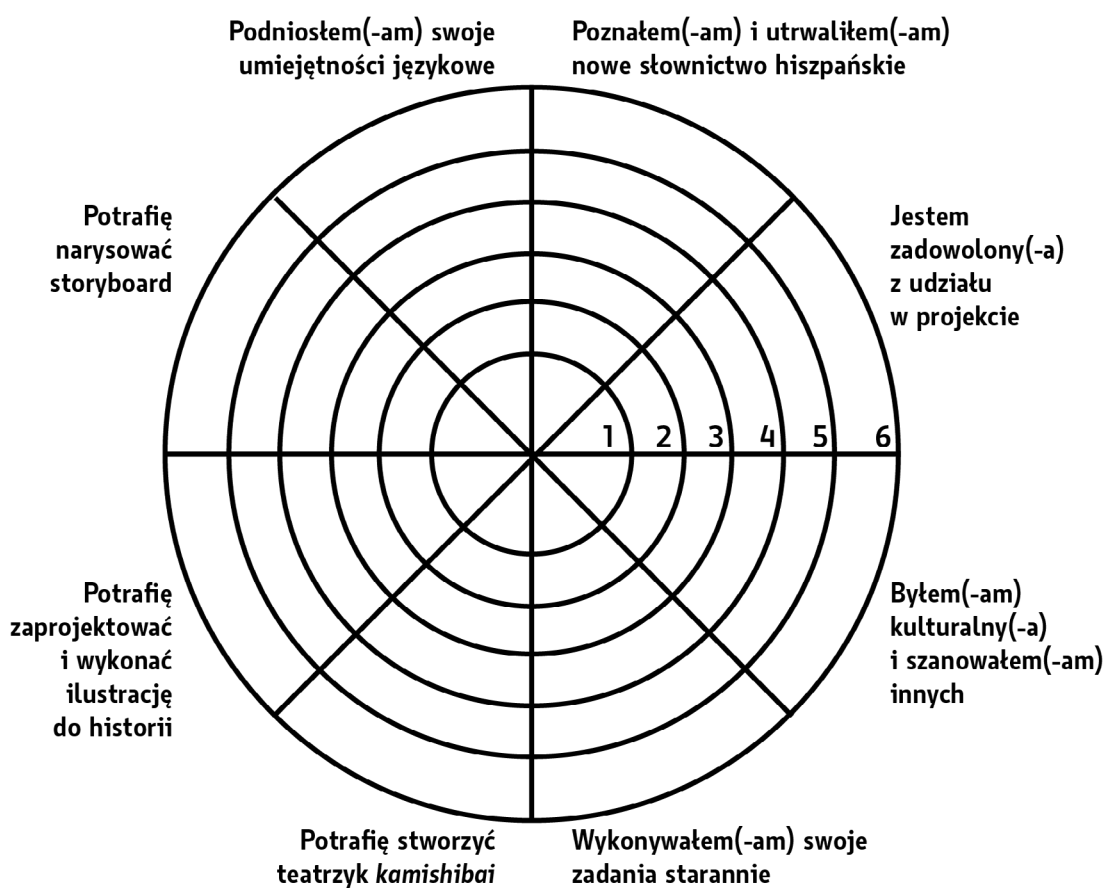
Przykładowe pytania ewaluacji nauczycieli:

- Czy podjęte przez Państwa działania były skuteczne?
- Jak uczniowie osiągnęli zamierzone cele?
- Jaka była efektywność poszczególnych zadań projektowych?
- Czy wszystkie założone cele zostały zrealizowane?
- Co można by było zmienić w projekcie?
- Co Państwo myślą o efekcie końcowym projektu?

Koło ewaluacji – schemat

Źródło: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Koło ewaluacji

Źródło: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

10. Propozycja kontraktu

Poniżej została przedstawiona propozycja kontraktu dotycząca wszystkich uczestników projektu. Jego części mogą być ustalane wspólnie z uczestnikami, aby zmotywować uczestników do przestrzegania zasad. Taki kontrakt może być również podpisany indywidualnie przez uczniów. Może być również zapisany odręcznie przez uczestników na dużym arkuszu papieru.

My, uczestnicy projektu *Hiszpański kamishibai – poznaj „Familia Cebolleta” w japońskim teatrze*, deklarujemy, że:

Nosotros, los participantes del proyecto Hiszpański kamishibai - poznaj „Familia Cebolleta” w japońskim teatrze, declaramos que:

- szanujemy się / *nos respetamos*
- pracujemy w grupie / *colaboramos en grupos*
- realizujemy zadania z uwagą / *realizamos cada tarea con cuidado*
- nie przeszkadzamy innym / *no molestamos a los demás*
- uczymy się hiszpańskiego / *aprendemos español*

Podpis / *Firma del profesor*

Podpisy uczniów / *Firmas de los alumnos*

11. Ocenianie

W czwartej klasie uczniowie spotykają się po raz pierwszy z ocenianiem w stopniach od jednego do sześciu, jak również oddzielnym ocenianiem z każdego przedmiotu. Liczba przedmiotów w czwartej klasie jest dużą zmianą w życiu szkolnym. Dlatego tak ważne jest, aby ocenianie uczestników projektu odbywało się w przyjaznej atmosferze i miało funkcję głównie motywującą. Nauczyciele biorący udział w projekcie powinni ocenić swoich uczniów pozytywnymi ocenami ze swoich przedmiotów. Nauczyciel koordynator również wyróżnia swoich uczniów oceną pozytywną z języka hiszpańskiego. Podczas oceniania nauczyciel powinien podkreślić, że uczniowie bardzo dobrze wykonali swoje zadania, włożyli dużo pracy w projekt, który przyniósł piękne efekty w formie samodzielnie wykonanych teatrzyków *kamishibai* inspirowanych komiksem hiszpańskim „Familia Cebolleta”. W taki sposób uczniowie poczują się wyróżnieni, docenieni i zmotywowani do udziału w innych projektach.

Uczniowie mogą być oceniani według następujących kryteriów:

- przyrost wiedzy z języka hiszpańskiego/języka polskiego/techniki/plastyki,
- efekt końcowy, np.: wykonanie teatrzyku na zajęciach techniki, wykonanie rysunków na zajęciach z plastyki, skończona historia w formie pisemnej na języku polskim i hiszpańskim, umiejętność poprawnego użycia czasu *Presente de Indicativo*, poprawne wykonanie karty pracy,
- terminowość realizacji poszczególnych zadań,
- zaangażowanie uczniów i ich staranność i dokładność.

Każde kryterium może być ocenione przez ucznia samodzielnie. Warto zauważyć, że może to być dla uczniów trudna technika, ale kształcenie umiejętności samooceny daje wiele satysfakcji uczniowi i kształtuje jego świadomość realizacji założonych celów. Uczeń ma za zadanie przyznać sobie w każdym kryterium wybrany symbol np.

oklasków (przyznaje jeden oklask, dwa lub trzy oklaski w zależności od swojej oceny danego kryterium, słabo coś wykonałem – jeden oklask, w miarę dobrze – dwa oklaski, super – trzy oklaski). Następnie zlicza sumę swoich oklasków ze wszystkich obszarów. Można zaproponować przelicznik, od 100 do 70 procent ilości oklasków to ocena celująca, od 69 do 41 procent to ocena bardzo dobra a od 40 do 0 procent ocena dobra. Nauczyciel przygotowuje przeliczenie oklasków na oceny a uczniowie po podliczeniu swoich oklasków sprawdzają, w jakim przedziale się znajdują i wystawiają sobie ocenę. W taki sposób uczniowie mogą otrzymać ocenę z każdego przedmiotu projektowego, czy kryterium a nauczyciel może ocenić aktywność uczniów.

12. Materiały pomocnicze/Komentarz metodyczny

Projekt *Hiszpański kamishibai – poznaj „Familia Cebolleta” w japońskim teatrze* jest bardzo ciekawym projektem, który może być wykorzystany również przez uczniów klasy piątej. W obecnej formie nie będzie jednak dostosowany do potrzeb i zainteresowań uczniów klas wyższych. Ten sam projekt może być jednak zrealizowany z innym motywem przewodnim, innymi bohaterami kultury hiszpańskiej, artystami hiszpańskimi czy sportowcami. Może być również ciekawą formą nabycia wiedzy na temat literatury hiszpańskojęzycznej. Realizacja projektu zaplanowana jest we współpracy z innymi nauczycielami. Jeśli nauczyciel koordynator nie znajdzie chętnych nauczycieli do realizacji projektu, może przeprowadzić zajęcia samodzielnie, co z jednej strony zwiększy obecność języka hiszpańskiego na każdych zajęciach projektowych, lecz z drugiej – zuboży projekt o współpracę z innymi nauczycielami i zdobywanie doświadczeń na innych przedmiotach.

Poniżej znajdują się przykładowe zadania – karty pracy do wykorzystania na zajęciach projektowych

- Karta pracy do zajęć nr 1 – „Familia Cebolleta”

Tarea 1

Relaciona los nombres de los miembros de la familia Cebolleta con sus descripciones y dibuja o escribe lo más característico en su aspecto físico.

Relaciona los nombres

Don Rosendo, Laura, Jeremías, Diógenes, Pocholita (Lolita), abuelo Cebolleta.

1. Un señor mayor, tiene una barba blanca enorme. Tiene una obsesión de contar batallitas: 2. El padre de familia, es calvo, lleva bigote y una pajarita, siempre se mete en líos: 3. La hija de Don Rosendo, una joven atractiva, morena con pelo rizado: 4. La madre y ama de casa, es rubia. Tiene la cara redonda: 5. El hijo menor, es rubio. Es un niño travieso, le gustan las aventuras: 6. Un loro bastante deslenguado, pequeño, que siempre está fumando un puro:

Tarea 2

Describe este mapa mental, escribiendo todos los temas, que están relacionados con descripción de esta familia Cebolleta.

 LA FAMILIA CEBOLETA

La familia Cebolleta

Źródło: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

- Karta pracy do zajęć nr 3 – Storyboard

Instrukcja numerowania kart narracyjnych – kiedy macie już narysowane wszystkie rysunki na kartach, należy ponumerować je od 1, zaczynając od strony tytułowej. Następnie numerujemy karty z tyłu w ten sposób:

- z tyłu karty tytułowej wpisz cyfrę 2,
- z tyłu pierwszej ilustracji wpisz cyfrę 3,
- z tyłu drugiej ilustracji wpisz cyfrę 4,
- z tyłu trzeciej ilustracji wpisz cyfrę 5,
- kontynuuj oznaczanie według schematu aż do przedostatniej ilustracji,
- na ostatniej ilustracji wpisz cyfrę 1.

Przedstawiając teatrzyk, zabieramy kartę z przodu do tyłu.

Karta pracy do zajęć nr 3 – Storyboard

Źródło: oprac. Eduexpert sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

STRONA TYTUŁOWA	SCENA I
Tytuł:	Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:
SCENA II	SCENA III
Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:	Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:
SCENA IV	SCENA V
Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:	Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:

SCENA VI	SCENA VII
Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:	Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:
SCENA VIII	SCENA IX
Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:	Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:
SCENA X	STRONA KOŃCOWA
Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:	Bohaterowie: Miejsce: Czas: Opis wydarzeń:

13. Bibliografia

Elert E., Wenda A., b.r., [Praca metodą projektu](#) (PDF, 2,1 MB; dostęp 15.07.2022).

Konior A., Oberman J., 2022, *Creando de nuevo. Poradnik metodyczny do programu nauczania języka hiszpańskiego dla II etapu edukacyjnego, wprowadzanego jako I język obcy w klasach IV–VIII SP oraz jako II język obcy w klasach VII–VIII SP*, Warszawa: ORE.

Konior A., Oberman J., 2022, *Creando de nuevo. Program nauczania języka hiszpańskiego dla II etapu edukacyjnego, wprowadzanego jako I język obcy w klasach IV–VIII SP oraz jako II język obcy w klasach VII–VIII SP*, Warszawa: ORE.

Justyna Oberman – absolwentka filologii hiszpańskiej i pedagogiki kulturoznawczej. Od 12 lat pracuje aktywnie jako nauczyciel języka hiszpańskiego. Swoją warsztat pracy wzbogaca realizacją międzynarodowych projektów edukacyjnych. Interesuje się problematyką neurolingwistyki w nauczaniu, a także zagadnieniami związanymi z wykorzystaniem kultury i sztuki w praktycznej nauce języka obcego. Specjalizuje się w metodyce nauczania języka hiszpańskiego.